Emerytury pod presją. Dlaczego Zachód potrzebuje dłuższej pracy

Gallus Herodicus | 4 listopada 2026 | około 3 min czytania

Ilustracja koncepcyjna wygenerowana z pomocą AI. Solidarność między pokoleniami.

W wielu krajach Zachodu stopniowe podnoszenie wieku emerytalnego może pomóc chronić wysokość świadczeń i ograniczyć obciążenia młodszych pokoleń. Powód jest prosty: liczba seniorów rośnie w stosunku do liczby osób w wieku produkcyjnym.

Według OECD na 100 osób w wieku 20-64 lata przypadają w 2025 r. średnio 33 osoby w wieku co najmniej 65 lat. W 2050 r. ma ich być 52. To porównanie grup wiekowych, a nie liczby emerytów i pracowników. W systemach finansujących bieżące emerytury ze składek i podatków taka zmiana oznacza coraz trudniejszy rachunek. [1]

Późniejsze przejście na emeryturę zwykle wydłuża okres opłacania składek i skraca okres pobierania świadczenia. Może też zwiększyć produkcję i wpływy podatkowe. Oszczędności nie są jednak automatyczne: zależą od zatrudnienia seniorów i zasad obliczania emerytur. Alternatywą są m.in. wyższe podatki, większe zadłużenie lub wolniejszy wzrost świadczeń względem płac.

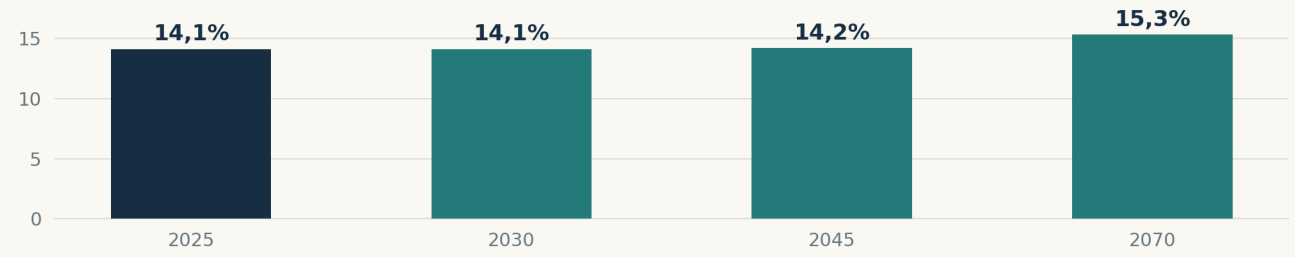
Francja pokazuje, jak trudna politycznie jest taka zmiana. Reforma z 2023 r. przewidziała podniesienie minimalnego wieku emerytalnego z 62 do 64 lat. Jej wdrażanie częściowo wstrzymano; według obecnych przepisów próg 64 lat dotyczy osób urodzonych od 1969 r. Pozostają wyjątki umożliwiające wcześniejszą emeryturę. [4]

Francuski system emerytalny kosztował w 2025 r. około **422 mld euro**, czyli **14,1% PKB** i niemal jedną czwartą wszystkich wydatków publicznych. PKB mierzy wartość produkcji całej gospodarki. Najnowszy scenariusz COR zakłada 14,2% PKB w 2045 r. i 15,3% w 2070 r. Oznacza to wzrost o 1,2 punktu procentowego wobec 2025 r. [2]

Ile może kosztować starzenie się społeczeństw?

Francja: rachunek za emerytury rośnie po 2045 r.

Wydatki systemu emerytalnego jako część PKB (w %)

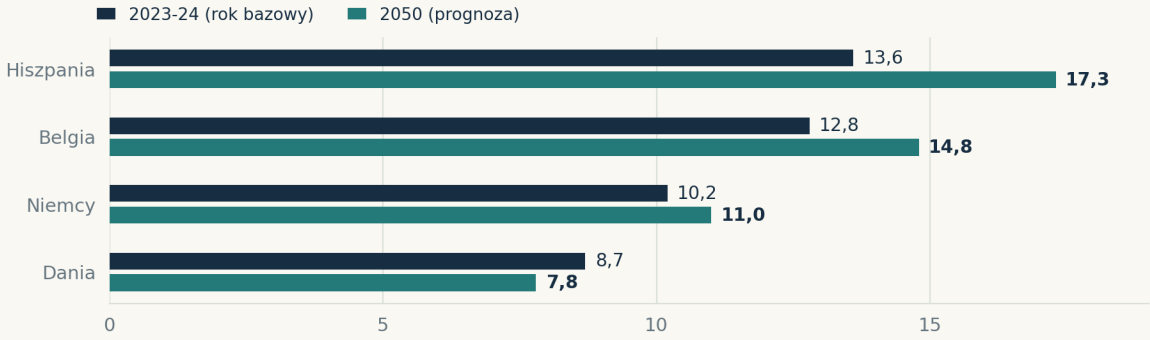
2025: dane sprawozdawcze wstępne. 2030-2070: scenariusz bazowy COR.

Źródło: COR, raport roczny, czerwiec 2026, synteza i rozdział II.2. Opracowanie własne.

Dla zobrazowania skali: przy wielkości francuskiej gospodarki z 2025 r. dodatkowe 1,2% PKB odpowiadałoby około **36 mld euro rocznie**. To własne przeliczenie, nie prognoza nominalnych wydatków w 2070 r. Co ważne, scenariusz COR już uwzględnia późniejsze odchodzenie na emeryturę i wolniejszy wzrost przeciętnego świadczenia niż wynagrodzeń. [2]

Presja na wydatki różni się między krajami

Publiczne wydatki emerytalne (w % PKB) | projekcje z zestawienia OECD 2025

Źródło: OECD, Pensions at a Glance 2025, tabela 8.4; dla tych państw: Ageing Report 2024.

Projekcje uwzględniają ówczesne przepisy. Zakres świadczeń zależy od kraju. Opracowanie własne.

Zestawienie OECD pokazuje szczególnie duży wzrost wydatków do 2050 r. w Hiszpanii i Belgii, mniejszy w Niemczech, a spadek w Danii. Starzenie się społeczeństwa nie przesądza więc o jednakowym wyniku: znaczenie mają konstrukcja systemu i przyjęte reformy. Wykres obejmuje emerytury, bez kosztów ochrony zdrowia i opieki długoterminowej. [3]

Podnoszenie wieku powinno następować stopniowo i z dużym wyprzedzeniem. Musi mu towarzyszyć możliwość znalezienia i utrzymania pracy po sześćdziesiątce, elastyczny czas pracy oraz ochrona osób chorych i wykonujących ciężkie zawody. OECD podkreśla rolę zdrowych warunków pracy i dokształcania starszych pracowników. [5] Większe zatrudnienie, wyższa wydajność i dobrze zaprojektowana migracja mogą dodatkowo łagodzić presję. Sama zmiana liczby w ustawie nie wystarczy.

Źródła i uwagi (kliknij nazwę publikacji)

[1] OECD, Pensions at a Glance 2025 - demografia.

[2] COR, Rapport annuel, czerwiec 2026 - synteza, s. 1-4; raport, rozdział II.2.

[3] OECD, Pensions at a Glance 2025, tabela 8.4; dane dla państw UE: Ageing Report 2024.

[4] Service Public, minimalny wiek emerytalny; aktualizacja 14.08.2026.

[5] OECD Employment Outlook 2025, rozdział o starszych pracownikach.

Prognozy są warunkowe, zależne m.in. od dzietności, migracji, produktywności i przepisów. Dane Francji: COR 2026; porównanie krajów: OECD 2025. Przeliczenie 36 mld euro: 422,2 / 0,141 × 0,012. Sprawdzenie źródeł: 04.11.2026.